

M.11.05.00. Wzmocnienie gruntu

M.11.05.01. Pale typu jet-grouting

1. Wstęp

1.1. Przedmiot Specyfikacji Technicznej Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych

Przedmiotem niniejszej Specyfikacji Technicznej Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych są wymagania dotyczące wykonania i odbioru Robót budowlanych w ramach realizacji zadania: **Autostrada A4. Odcinek od Tarnowa (Węzeł Krzyż) do Rzeszowa (Węzeł Rzeszów Zachodni) od km 502+796,97 do km 571+111,0. Odcinek I: km 502+796,97 – 537+550,00 - Zadanie II od km 502+796,97 do km 537+050.**

1.2. Zakres stosowania STWiORB

STWiORB jest stosowana jako Dokument Przetargowy i Kontraktowy przy zlecaniu i realizacji Robót wymienionych w punkcie 1.1.

1.3. Zakres Robót objętych STWiORB

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą wykonania Robót wymienionych w p. 1.1., związanych z wykonaniem pali formowanych metodą wysokociśnieniowej iniekcji strumieniowej typu Jet-Grouting.

Zakres rzeczowy obejmuje:

- wykonanie pali typu jet grouting o średnicy zgodnej z Dokumentacją Projektową zgodnie z Dokumentacją Projektową.

1.4. Określenia podstawowe

Określenia podane w niniejszej STWiORB są zgodne z obowiązującymi odpowiednimi normami oraz określeniami podanymi w DM 00.00.00 „Wymagania ogólne”.

Gruntobeton – beton powstały z wymieszania gruntu rodzimego z zaczynem cementowym.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Wykonawca robót jest odpowiedzialny za jakość ich wykonania oraz za zgodność z Dokumentacją Projektową, STWiORB i poleceniami Inżyniera.

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w STWiORB DM 00.00.00. „Wymagania ogólne”.

Niezbędne dane istotne z punktu widzenia:

- organizacji robót budowlanych;
- zabezpieczenia interesu osób trzecich;
- ochrony środowiska;
- warunków bezpieczeństwa pracy;
- zaplecza dla potrzeb Wykonawcy;
- warunków organizacji ruchu;
- zabezpieczenia chodników i jezdni

podano w STWiORB DM.00.00.00 „Wymagania Ogólne”.

Roboty palowe powinny być realizowane na podstawie następujących opracowań:

- projekt określający cechy materiałowe pali, wartości parametrów geotechnicznych (w dokumentacji geotechnicznej), zagłębienie pali, niezbędny udźwig pali,
- projekt technologiczny, określający sposób wykonania pali, a w szczególności sposób zapewnienia stateczności otworów,
- projekt sprawdzania nośności pali próbnych w terenie,
- projekt dróg technologicznych.

Pale powinny być wykonywane zgodnie z Dokumentacją Projektową. W przypadku stwierdzenia istotnych niezgodności warunków geotechnicznych z podanymi w projekcie (dokumentacji geotechnicznej), należy w uzgodnieniu z Inżynierem i Projektantem odpowiednio dostosować liczbę i wymiary pali. Analogicznie należy postępować w przypadku natrafienia w trakcie wykonywania otworu w gruncie na nieprzewidziane przeszkody (kamienie, kłody drewna, itp).

1.6. Wspólny Słownik Zamówień (CPV)

Kody grup, klas i kategorii robót Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) dotyczących przedmiotu zamówienia podano w STWiORB DM.00.00.00. „Wymagania Ogólne”

2. Materiały

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w STWiORB DM 00.00.00. „Wymagania ogólne” pkt.2.

Wszystkie materiały i wyroby stosowane do wykonywania pali Jet Grouting muszą być zgodne z odpowiednimi normami oraz ze STWiORB dotyczącymi tych robót. Dostarczane materiały muszą mieć niezbędne atesty, a źródła dostawy tych materiałów muszą być dokumentowane.

2.1. Cement

a) rodzaje cementu

Cement pochodzący z każdej dostawy musi spełniać wymagania zawarte w PN-EN 197-1:2002.

Dopuszczalne jest stosowanie jedynie cementu portlandzkiego czystego tj. bez dodatków mineralnych wg Dz.U. Nr 63 (RMTiGM z 30.05.2000) o następujących klasach:

- klasy 32,5 R, 42,5R lub 52,5R.

b) wymagania dotyczące składu cementu

Wg ustaleń Dz.U. Nr 63 (RMTiGM z 30.05.2000) wymaga się, aby cementy te charakteryzowały się następującym składem:

- zawartość określona ułamkiem masowym krzemianu trójwapniowego (alitu) C_3S – nie większa niż 60%,
- zawartość określona ułamkiem masowym glinianu trójwapniowego C_3A – nie większa niż 3%,
- zawartość określona ułamkiem masowym ($C_4AF + 2 \cdot C_3A$) – nie większa niż 20%.

2.1.1. Badania cementu

Każda partia dostarczonego cementu musi posiadać deklaracje zgodności wraz z wynikami badań.

Zakazuje się pobierania cementu ze stacji przesypowych (silosów), jeżeli nie ma pewności, że dostarczany jest tam tylko jeden rodzaj cementu z tej samej cementowni.

Badania podstawowych parametrów cementu.

Zakres badań cementu pochodzącego z dostawy, dla której jest deklaracja zgodności z wynikami badań cementowni - można wykonać tylko w zakresie badań podstawowych.

Przed użyciem cementu Wykonawca powinien wykonać następujące badania:

- oznaczenie czasu wiązania wg PN-EN 196-3:1996,
- oznaczenie zmiany objętości wg PN-EN 196-3:1996.

Wyniki w/w badań muszą spełniać następujące wymagania:

Przy oznaczaniu czasu wiązania w aparacie Vicata:

- dla cementu portlandzkiego klasy 32,5 N,
- początek wiązania najwcześniej po upływie 75 min,

Przy oznaczaniu równomierności zmiany objętości:

- wg próby Le Chateliera nie więcej niż 10 mm,
- wg próby na plackach - normalna.

2.1.2. Magazynowanie i okres składowania

Dla cementu pakowanego (workowanego):

- składy otwarte (wydzielone miejsca zadaszone na otwartym terenie zabezpieczone z boków przed opadami) lub magazyny zamknięte (budynki lub pomieszczenia o szczelnym dachu i ścianach).

Dla cementu luzem:

- magazyny specjalne (zbiorniki stalowe, żelbetowe lub betonowe przystosowane do pneumatycznego załadunku i wyładunku cementu luzem, zaopatrzone w urządzenia do przeprowadzania kontroli objętości cementu znajdującego się w zbiorniku lub otwory do przeprowadzania kontroli objętości cementu, włączy do czyszczenia oraz kłanry na wewnętrznych ścianach).

Podłoża składów otwartych powinny być twarde i suche, odpowiednio pochylone, zabezpieczające cement przed ściekami wody deszczowej i zanieczyszczeń.

Podłogi magazynów zamkniętych powinny być suche i czyste zabezpieczające cement przed zawilgoceniem i zanieczyszczeniem.

Dopuszczalny okres przechowywania cementu zależy od miejsca przechowywania.

Cement nie może być użyty do betonu po okresie:

- 10 dni, w przypadku przechowywania go w zadaszonych składach otwartych,
- po upływie trwałości podanego przez wytwórnę, w przypadku przechowywania w składach zamkniętych.

Każda partia cementu posiadająca oddzielne świadectwo jakości powinna być przechowywana osobno w sposób umożliwiający jej łatwe rozróżnienie.

2.2. Woda zarobowa

Woda zarobowa do betonu powinna odpowiadać wymaganiom normy PN-EN 1008:2004.

Wodę przewiduje się czerpać z wodociągów miejskich, woda ta nie wymaga badania.

2.3. Zbrojenie pali

Do zbrojenia pali należy użyć dwuteowników szerokostopowych HEB100. Stal kształtowa stosowana do zbrojenia pali powinna spełniać wymagania PN-H-93452.

3. Sprzęt

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w STWiORB DM 00.00.00. „Wymagania ogólne” pkt.3.

3.1. Wiertnica

Wiertnice na podwoziach gąsienicowych ze sterowaniem postępu wiercenia i iniekcji, przystosowane do wykonywania pali Jet Grouting. Założone obroty i szybkość wyciągania żerdzi iniekcyjnej kontrolowane są automatycznie poprzez programowany system hydrauliczny zsynchronizowany z czasomierzem.

3.2. Pompy iniekcyjne

Pompy iniekcyjne napędzane silnikami wysokoprężnymi o mocy ~ 300 kW o ciśnieniu zaczynu iniekcyjnego od 100 bar do 800 bar. Zaczyn doprowadzany jest węzami wysokociśnieniowymi do żerdzi iniekcyjnych i dysz iniekcyjnych.

3.3. Miksery

Zestaw urządzeń do mieszania oraz mieszalnik wolnoobrotowy gwarantują bardzo dokładne wymieszanie iniektu i stabilizowanie jego struktury do momentu zasadniczego procesu iniekcji. Składniki iniektu, pobierane z silosów, dobierane są precyzyjnie (sterowanie elektroniczne) wagowo.

4. Transport

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w STWiORB DM.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt.4.

Ładunek, transport, rozładunek i składowanie materiałów do wykonania pali powinny odbywać się tak, aby zachować ich parametry techniczne. Transport wiertnicy uzgodniony jest ze specjalistycznymi firmami transportowymi.

5. Wykonanie Robót

Ogólne zasady wykonywania Robót podano w STWiORB DM.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt.5.

Wykonawca przed przystąpieniem do Robót przedstawi Inżynierowi do akceptacji Projekt Technologii i Organizacji Robót oraz Program Zapewnienia Jakości uwzględniający wszystkie warunki, w jakich będą wykonywane roboty. Roboty należy wykonywać z uwzględnieniem skrajni dla maszyny pod obiektem a w razie konieczności z wykonaniem zabezpieczeń, które zapewnią właściwą skrajnię.

Roboty palowe powinny być realizowane na podstawie projektu technologicznego opracowanego przez Wykonawcę Robót, określającego cechy materiałowe pali, ciśnienie iniekcji, czas iniekcji i inne konieczne parametry pozwalające na uzyskanie niezbędnego udźwigu pali zgodnego z Dokumentacją Projektową.

W przypadku stwierdzenia istotnych niezgodności warunków geotechnicznych z podanymi w Dokumentacji Projektowej (Dokumentacji geotechnicznej), należy odpowiednio dostosować liczbę i wymiary pali – w uzgodnieniu z Inżynierem.

Analogicznie należy postępować w przypadku natrafienia w trakcie wykonywania otworu w gruncie na nieprzewidziane przeszkody (kamienie, kłody, drewna, itp.).

5.1. Wyznaczanie osi pali

Osie pali oraz poziomy głowic powinny być wyznaczone geodezyjnie i oznaczone na gruncie w sposób trwały. Szkic z podaniem oznaczeń i odległości pomiarowych należy włączyć do dokumentacji budowy.

5.2. Formowanie pala Jet Grouting

Zaczyn cementowy należy podawać pod odpowiednim ciśnieniem, centralną rurą rdzeniową żerdzi iniekcyjnej, zakończoną systemem dysz iniekcyjnych.

Po uformowaniu pala w świeżym zaczynie należy umieścić zbrojenie pala.

Próbki do badań na ściskanie pobiera się w czasie formowania pala, z wydostającego się na powierzchnię terenu gruntobetonu, w ilości nie mniejszej niż 6 szt. na dobę.

5.3. Próbne obciążenia pala

Próbne obciążenie pala wykonać na podstawie Projektu próbnego obciążenia opracowanego przez Wykonawcę.

Zasady określenia liczby i wyboru miejsca pali próbnie obciążonych oraz zasady wykonania Projektu próbnego obciążenia pala i wykonania próbnego obciążenia ujęto w STWiORB M 11.06.01.

5.4. Tolerancje wykonania

Tolerancje wykonania pala:

- rozstaw kolumn iniekcyjnych: ± 5 cm,
- głębokość formowania pali: -10 cm (tolerancji plusowej nie ogranicza się),
- wytrzymałość gruntocementu na ściskanie:
- dla próbek uformowanych z mieszaniny wypływającej z otworu: -10% (tolerancji plusowej nie ogranicza się),

- dla rdzeni kolumn iniekcyjnych: -5% (tolerancji plusowej nie ogranicza się).

5.5. Metryka pala Jet Grouting

METRYKA PALI JET GROUTING

BUDOWA: .....

OBIEKT: .....

Projektowana średnica: .....

Projektowana rzędna głowicy: .....

Projektowana nośność: .....

L.p.	Numer pala	Data wykonania	Długość [m]	Typ zbrojenia
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				

Data:

Kierownik Budowy:

6. Kontrola jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w STWiORB DM.00.00.00. "Wymagania ogólne" pkt.6.

6.1. Postanowienia ogólne

Kontroli podlegają:

- tolerancje wymiarów pali,
- materiały użyte do wykonania pali jet-Grouting
- zakres robót palowych i ich zgodność z Dokumentacją Projektową,
- zgodność prowadzenia robót z wytycznymi technologicznymi określonymi w Projekcie Technologicznym,
- ewentualne badania specjalne - np. badania ciągłości pali.

Do odbioru Wykonawca zobowiązany jest przedstawić:

- Dokumentację Projektową z naniesionymi zmianami i uzupełnieniami dokonanymi w trakcie robót,
- metryki pali wg wzoru zamieszczonego w pkt. 5.5.
- atesty na materiały,
- powykonawczy operat geodezyjny rozmieszczenia pali.
- wyniki badań gruntobetonu

6.2. Program badań

6.2.1. Badania przed rozpoczęciem budowy

Sprawdzenie przygotowania terenu do palowania. Przygotowanie dróg dojazdowych dla sprzętu pomocniczego. Wykonanie zjazdów do wykopu.

6.2.2. Badania w czasie robót

- sprawdzenie jakości materiałów,
- sprawdzenie podłoża gruntowego,
- sprawdzenie głębokości pograżenia świdra,
- formowanie pala,
- kontrola ciągłości betonowania pala,
- kontrola ciśnienia podawanego betonu podczas formowania pala.

6.2.3. Badanie odbiorcze

- sprawdzenie zgodności z Dokumentacją Projektową,
- odbiór zgodny z wymogami STWiORB

6.3. Opis badań

6.3.1. Sprawdzenie przygotowania terenu

W przypadku uzasadnionych przesłanek napotkania niezainwentaryzowanych urządzeń lub instalacji, otwory do głębokości 1,2 m powinny być wykopane ręcznie.

6.3.2. Sprawdzenie jakości materiałów

Jakość dostarczanych materiałów należy prowadzić na bieżąco zgodnie z wymaganiami STWiORB.

6.3.3. Sprawdzenie podłoża gruntowego

6.3.3.1. Zakres badań

Sprawdzenie podłoża polega na porównaniu rzeczywistych warunków gruntowych z warunkami podanymi w Dokumentacji Projektowej poprzez obserwację oporu wiercenia - kontrolę ciśnienia oleju, które wzrasta wraz z zwartością gruntu oraz sprawdzeniu zgodności warstw gruntu wyciąganego na świdrze z przyjętymi do obliczeń projektu.

6.3.3.2. Sposób szczegółowego sprawdzania podłoża

Sposób ten powinien być dostosowany do warunków gruntowych i miejscowych. Podczas wykonywania wiercenia otworu w gruncie należy rejestrować następujące parametry:

- opór wiercenia,
- prędkość obrotową świdra,
- prędkość pograżania świdra.

Należy wykonywać makroskopową ocenę gruntów zalegających w podłożu gruntowym. Pomiary w/w. parametrów i ich rejestracja odbywają się w sposób ciągły we wszystkich warstwach podłoża gruntowego.

6.3.3.3. Sprawdzenie głębokości pograżenia świdra

W miarę postępu robót sprawdza się głębokość pograżania świdra przez obserwację wskaźnika głębokości. Wiertnica powinna być wyposażona w ciągłą rejestrację głębokości wiercenia.

6.3.4. Sprawdzenie formowania pala

Badania, w trakcie formowania pala, polegają na sprawdzaniu z dokładnością ± 10 cm głębokości otworu, ilości wtłoczonego zaczynu cementowego, ciśnienia tłoczenia.

6.3.5. Sprawdzenie zgodności z Dokumentacją Projektową

Sprawdzenie zgodności z Dokumentacją Projektową polega na porównaniu wykonanych robót z Dokumentacją Projektową i niniejszą STWiORB. Położenie głowicy pala należy sprawdzać przez pomiary przymiarem z podziałką centymetrową i niwelatorem.

6.3.6. Kontrola ciągłości betonowania pala

W celu dokonania kontroli ciągłości betonowania pala należy wykonać badania dźwiękowe polegające na rejestracji fali wzbudzonej i odbieranej na głowicy pala. Pomiary należy rejestrować.

Pale przeznaczone do wykonania badań wyznacza Inżynier w ilości 20% łącznej liczby pali. Przy palach przeznaczonych do badań nie wolno wykonywać żadnych prac do czasu otrzymania rezultatów badań.

6.3.7. Próby obciążeniowe

W celu sprawdzenia nośności pali należy wykonać próbne obciążenia w oparciu o Projekt próbnego obciążenia Wykonawcy. Wykonawca opracuje wyniki z przeprowadzonych badań.

Obciążenia próbne należy wykonać wg STWiORB M.11.06.01.

6.4. Kontrola wytrzymałość gruntocementu

Podczas formowania kolumn iniekcyjnych należy pobrać próbki wypływającej z otworu mieszaniny gruntocementowej. Próbkę przechowywaną w warunkach zbliżonych do naturalnych, po 28 dniach twardnienia należy poddać próbie wytrzymałościowej na ściskanie. Przyjmuje się, że wytrzymałość tak pobranych próbek stanowi 70% wytrzymałości projektowanej dla gruntobetonu w kolumnach iniekcyjnych, która powinna wynosić $R_{\min} \geq 5,0$ MPa.

Niezależnie od powyższych badań należy z kolumn iniekcyjnych po 28 dniach od daty iniekcji, pobrać metoda wiercenia rdzenie i poddać je badaniom wytrzymałościowym na ściskanie. Badania wytrzymałości na ściskanie należy wykonywać na próbkach o stosunku wysokości do średnicy 2,0.

Ilość próbek i miejsce pobrania określi Inżynier.

7. Obmiar Robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w STWiORB DM 00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt.7.

7.1. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiaru jest jeden metr bieżący (mb) wykonanego i odebranego pala typu jet grouting o średnicy i długości określonej w Dokumentacji Projektowej. Ilość wykonanych robót oblicza się na podstawie Dokumentacji Projektowej i uwzględnia pozostałe roboty i materiały obmierzone wg innych jednostek. Do długości pala nie wlicza się nadlewki betonu.

8. Odbiór robót

Ogólne zasady odbioru Robót podano w STWiORB DM 00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt.8.

Roboty powinny być wykonane zgodnie z Dokumentacją Projektową, STWiORB oraz pisemnymi decyzjami Inżyniera.

Roboty objęte niniejszą STWiORB podlegają odbiorom częściowym i końcowym.

Pale należy uznać za wykonane zgodnie z wymaganiami normy, jeżeli wszystkie badania opisane powyżej dały wyniki pozytywne i zostały dotrzymane warunki postanowień ogólnych. W przypadku stwierdzenia usterek nie nadających się do usunięcia, lecz niezagrożających bezpieczeństwu budowlanej w okresie jej całej przewidywanej eksploatacji, można warunkowo przyjąć pal.

W przypadku stwierdzenia negatywnych wyników badań Inżynier w porozumieniu z Projektantem winien stwierdzić:

- czy nie uzyskanie pozytywnych wyników wynika z błędów wykonania na skutek nie spełnienia wymogów niniejszej Specyfikacji lub nie zachowania zasad technologicznych, czy też jest to wynikiem rozbieżności rzeczywistych warunków gruntowych od określonych w dokumentacji geologicznej,
- czy zachodzi potrzeba wykonania dodatkowych pali.

W przypadku, jeśli potrzeba wykonania dodatkowych pali nie wynika z winy Wykonawcy, roboty te będą robotami dodatkowymi za wykonanie, których Wykonawcy przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

8.1. Odbiory częściowe

Odbiory częściowe dokonywane są w oparciu o metryki pali i faktyczne ilości wykonywanych metrów bieżących pali.

W miarę możliwości Wykonawca winien jest sukcesywnie przekazywać atesty na zastosowane materiały.

8.2. Odbiory końcowe

Dla odbioru końcowego wymagane są:

- dokumentacja powykonawcza,
- atesty na zastosowane materiały,
- wyniki prób obciążeniowych zgodnie z PN-83/B-02482 „Nośność pali i fundamentów palowych”.

W przypadku niezgodności, choć jednego elementu robót z wymaganiami, roboty uznaje się za niezgodne z Dokumentacją Projektową i Wykonawca zobowiązany jest do ich poprawy na własny koszt.

9. Podstawa płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w STWiORB DM.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

Płaci się za metr bieżący (mb) pala typu jet grouting, zgodnie z określeniem podanym w p. 7.

9.1. Cena jednostki obmiarowej

Cena jednostkowa jest ceną uśrednioną dla podanego sposobu wykonania i obejmuje:

- opracowanie wszystkich opracowań wymienionych w pkt.5 niniejszej STWiORB wraz z niezbędnymi uzgodnieniami;
- wykonanie wszystkich czynności określonych w niniejszej STWiORB oraz wynikających z opracowań wykonanych przez Wykonawcę, wymienionych w pkt. 5 niniejszej STWiORB;
- zastosowanie materiałów pomocniczych koniecznych do prawidłowego wykonania robót lub wynikających z przyjętej technologii robót,
- zapewnienie niezbędnych czynników produkcji,
- zakup i dostarczenie na plac budowy wszystkich niezbędnych materiałów,
- wykonanie dojazdów i stanowisk roboczych dla wiertnicy,
- usunięcie ewentualnych przeszkód,
- wykonanie pali,
- wykonanie zbrojenia pali,
- wykonanie pali próbnych,
- oczyszczenie terenu Robót,
- wykonanie wszystkich niezbędnych pomiarów prób i sprawdzeń,
- oznakowanie miejsca Robót i jego utrzymanie.

10. Przepisy związane

10.1. Normy

PN-83/B-02482	Fundamenty budowlane. Nośność pali fundamentów na palach.
PN-78/B-02483	Pale wielkośrednicowe wiercone. Wymagania i badania.
PN-74/B-04452	Grunty budowlane. Badania polowe.
PN-H-93452	Dwuteowniki stalowe szerokostopowe walcowane na gorąco. Wymiary.

10.2. Inne dokumenty

G.D.D.P. Warszawa 1997 Vademecum bieżącego utrzymania i odnowy drogowych obiektów mostowych. Tom2 Fundamenty i podpory; rozdz. 2.3 Wzmacnianie podłoża metodą strumieniowej iniekcji wysokociśnieniowej

